

2009-01-30

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Kommissionens förslag till rådets direktiv om ändring i rådets direktiv 2003/48/EG om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar (sparandedirektivet)

(Dnr Fi2008/7481)

Svenska Bankföreningen, Fondbolagens Förening och Svenska Fondhandlareföreningen lämnar ett gemensamt yttrande avseende remissen om ändringar i sparandedirektivet.

Sammanfattning

- Föreningarna konstaterar att de föreslagna förändringarna leder till en avsevärd ökning av företagens administrativa börda, vilket är helt i strid med såväl EU:s som den svenska regeringens ambitioner att minska företagens administrativa kostnader.
- Föreningarna ifrågasätter om de ökade kostnaderna för företagen, och i förlängningen för deras kunder, verkligen kan motiveras med de marginella ”förbättringar” som föreslås.
- Särskilt besvärande är de förändringar som föreslås med retroaktiv verkan, till exempel när det gäller krav på att fastställa betalningsmottagarnas identitet. Föreningarna anser att utökade krav ska gälla först från direktivändringarnas nationella ikraftträdande.
- Föreningarna befarar att de föreslagna förändringarna, som exempelvis innebär att vissa typer av strukturerade produkter och försäkringssparande ska omfattas av informationsutbytet, leder till uppbyggnaden av ett speciellt kontrolluppgiftssystem för sparandedirektivet. Om så blir fallet förutses kraftiga öknings av företagens administrativa kostnader.
- Föreningarna anser att Finansdepartementet bör bilda en särskild referensgrupp där representanter från de finansiella företagen kan bidra med synpunkter och kompetens under den period som direktivändringarna ska förhandlas inom EU.

Inledande synpunkter

Inledningsvis konstaterar föreningarna att sparandedirektivet är ytterst komplicerat att läsa och förstå. Till följd av detta är till och med experter i de finansiella företagen många gånger osäkra om den praktiska innebörden av direktivet och de förändringar som föreslås. Detta förhållande gör att det är svårt att lämna konstruktiva synpunkter på förslaget. Föreningarna anser därför att den svenska regeringen bör verka för att sparandedirektivet utformas på ett tydligare sätt och att enkelhet och förståbarhet lyfts fram som ledord i det fortsatta arbetet.

I den inledande texten anför Kommissionen att man beaktat den administrativa bördan vid utformningen av förändringsförslaget. Föreningarna gör dock bedömningen att de föreslagna förändringarna leder till betydande merkostnader för de finansiella företagen. Det synes vara i högsta grad tveksamt om kostnadsökningarna som följer av de utvidgningar som föreslås verkligen kan motiveras av ökad kvalitet och bättre förutsättningar att uppnå sparandedirektivets grundläggande syfte. Vi menar att ett direktiv av denna karaktär snarare bör präglas av enkelhet, robusthet och anpassning till nuvarande rapporteringsrutiner än av långtgående byråkratiska ambitioner att, till ett högt pris, täcka in varje möjligt "kryphål". Den kostnad som på marginalen drabbar de finansiella företagen, och ytterst deras kunder, är enligt föreningarnas bedömning mycket hög i förhållande till den samhälls-ekonomiska intäkten. De administrativa merkostnader som direktivets krav ger för utländska kunder kan också leda till att finansiella företag inte vill inleda relationer med denna kundgrupp, vilket går rakt emot EU:s ambitioner att skapa en enhetlig marknad för finansiella tjänster.

Vi noterar särskilt att många av förändringarna föreslås gälla med retroaktiv verkan. Ett exempel är att de nu gällande reglerna ger utrymme för att fastställa betalningsmottagarnas identitet genom att enbart inhämta uppgift om namn, adress, födelsedatum och födelseort. Som föreningarna uppfattar förändringsförslaget måste nu betalningsombuden även ha information om betalningsmottagarens skattenummer, och det kravet gäller med retroaktiv verkan för alla avtal som ingåtts efter den 1 januari 2004. Rent praktiskt innebär det att företagen måste ta kontakt med alla kunder som man ingått avtal med efter den 1 januari 2004 och begära in uppgift om skattenummer. Detta är kostsamt före företagen, och dessutom i praktiken väldigt svårt eftersom många betalningsmottagare inte har kunskap om sitt eget skattenummer.

Ett annat exempel på retroaktiva regler är att den föreslagna nyttillkomna informationsplikten för vissa typer av strukturerade produkter och försäkringssparande ska gälla för produkter som har emitterats eller tecknats från den 1 december 2008, dvs. från en tidpunkt långt innan de nya reglerna träder i kraft.

Föreningarna anser att alla förändringar som genomförs i nu gällande direktiv bör ske med framåtsyftande verkan och gälla tidigast från den dag då direktivändringarna implementeras genom nationell rätt.

En viktig aspekt är att sparandedirektivets krav bör kunna samordnas med den nuvarande svenska kontrolluppgiftskyldigheten. Visserligen åsamkade implementeringen av det nu gällande sparandedirektivet företagen betydande kostnader men i huvudsak kunde upp-

giftsinhämmandet och kontrolluppgiftskyldigheten samordnas med redan etablerade svenska regler och rutiner. Dessvärre befarar föreningarna att den ökade detaljeringsgraden och komplexiteten som tycks följa av de föreslagna direktivändringarna kan komma att leda till uppbyggnaden av ett speciellt kontrolluppgiftssystem för sparandedirektivet. Av effektivitets- och kostnadsskäl finns det starka skäl att motverka att så blir fallet.

Slutligen anser föreningarna att Finansdepartementet i denna fråga, i likhet med vad som normalt sker, bör bilda en referensgrupp för att kunna ta del av de finansiella företagens synpunkter under förhandlingsprocessen i EU. Bildandet av en referensgrupp är synnerligen viktigt i denna typ av ärende där reglerna är komplicerade och där även små detaljer i regelutformningen kan få stor inverkan på företagens kostnader för att efterleva direktivets krav.

Detaljsynpunkter

Artikel 3

Av förslaget till direktiv framgår att betalningsmottagarens identitet ska fastställas genom uppgift om *såväl* namn, adress, födelsedatum och födelseort *som* skattenummer. Detta är en utvidgning av nu gällande regler där uppgift om skattenummer inte är nödvändig. Förändringen föreslås dessutom gälla retroaktivt för alla avtal ingångna efter den 1 januari 2004. Artikeln innehåller även en del andra skärpningar i förhållande till nu gällande regler.

Föreningarna motsätter sig förslaget. De finansiella företagens erfarenheter är att det finns en bristande kunskap om skattenummer. Därför förespråkar föreningarna den nuvarande lösningen där uppgift om namn, adress, födelsedatum och födelseort är möjlig att använda i de fall information om skattenummer saknas.

I bilaga II till direktivet finns en mängd olika typer av skattenummer specificerade. Det kan ge sken av att betalningsombuden har en skyldighet att granska lämnade skattenummers riktighet. Det kan rimligen inte vara fallet. Därför bör det klargöras att bilagan enbart utgör ett stöd för att ta fram rätt skattenummer.

Dessutom motsätter sig föreningarna, som framgår ovan, att nya krav införs med retroaktiv verkan. I stället bör förändringarna genomföras tidigast från det datum då det implementeras i nationell rätt.

Artikel 4

Skrivningarna i artikel 4 är bland de mest svårtolkade i direktivförslaget. Såsom föreningarna förstår förslaget medför bestämmelserna i artikel 4(1) bland annat att det ställs långtgående krav på genomlysning av vissa rättssubjekt eller juridiska konstruktioner i syfte att identifiera den faktiska betalningsmottagaren. I artikel 4(2) ställs nya krav som bland annat innebär de finansiella företagen för ett stort antal olika subjekt eller juridiska konstruktioner måste ha uppgift om till exempel vilken person som har den primära äganderätten. Det tycks också som de förändringar som föreslås ska gälla med retroaktiv verkan.

Föreningarna anser att utformningen av artikel 4 måste bli enklare och tydligare. Vi ifrågasätter framförallt den långtgående genomlysning och undersökningsplikt avseende bland

annat ägarförhållanden som införs. Det är svårt att se att värdet av denna typ av bestämmelser kan motivera de administrativa kostnader som de medför. Vidare motsätter vi oss att de utökade krav som föreslås ska gälla med retroaktiv verkan.

Artikel 6

Direktivförslaget innebär att begreppet räntebetalning utvidgas till att gälla vissa av strukturerade produkter, fler typer av fonder samt vissa former av försäkringssparande. När det gäller de nya kraven för vissa typer av strukturerade produkter och försäkringssparande föreslås en retroaktiv tillämpning eftersom räntor från produkter som har emitterats eller tecknats efter den 1 december 2008 ska omfattas.

Föreningarna konstaterar att även denna utvidgning kan medföra betydande administrativa kostnader för såväl de finansiella företagen som för Skatteverket. De gränser som sätts upp för nya produkter i artikel 6(1) (aa) och (e) innebär till exempel att enbart vissa strukturerade produkter och vissa typer av försäkringssparande ska omfattas av informationsutbytet. De finansiella företagen måste således i sin rapportering särskilja produkter som omfattas av sparandedirektivet från produkter som inte omfattas. Detta, i kombination med andra nya krav i direktivförslaget, innebär en betydande risk för att dagens kontrolluppgiftssystem måste kompletteras med separat kontrolluppgiftssystem för att kunna uppfylla sparandedirektivets långtgående krav.

Föreningarna motsätter sig att rapporteringsplikten för de nya produkter som specificeras i artikel 6(1) (aa) och (e) ska gälla om de har emitterats eller tecknats efter den 1 december 2008. Det är inte rimligt att införa denna typ av krav med retroaktiv verkan. I stället bör nya krav börja gälla allra tidigast från det årsskifte som följer närmast efter att direktivändringarna trätt i kraft.

I detta sammanhang vill föreningarna åter föra fram önskemålet om en svensk implementering av det s.k. *de minimis*-undantaget, dvs. möjligheten att undanta fonder med mindre än 15 % räntebärande värdepapper från direktivets tillämplighet.

Skälet till att undantagsmöjligheten införts i direktivet är att det syftar till att enbart omfatta räntebetalningar. EU ville därför göra det möjligt att undanta inkomster från fonder som inte alls, eller till mycket liten del, har investerat i räntebärande produkter. Enligt en undersökning som den europeiska bankföreningen EBF genomfört har en majoritet av EU-länderna använt sig av *de minimis*-regeln.

Den praktiska effekten av att en medlemsstat väljer att tillämpa denna så kallade *de minimis*-regel är att information inte kommer att lämnas från landets skattemyndighet om utdelningar från aktiefonder som är etablerade i medlemsstaten. Det innebär att sådana fonder betraktas som "out of scope". Om *de minimis*-regeln används kommer eventuella utländska betalningsombud (till exempel en utländsk bank med en kund som innehar svensk fond) att på den lista/i den katalog som framställs via utomstående företag att kunna direkt avläsa att viss fond är "out of scope". En sådan anteckning i katalogen innebär nämligen att den utländske agenten inte åläggs rapporteringsskyldighet avseende fonden.

En konsekvens av brist på information om räntedelen i ett belopp blir att hela utdelningsbeloppet betraktas som ränta och att hela kapitalvinsten vid avyttring betraktas som ränta för alla fondtyper. Otillräcklig information kan leda till att även rena aktiefonder drabbas av

källskatt. I ett sådant läge måste spararen vända sig till sitt fondbolag och ställa sig frågande till vad fondbolaget rapporterat till hans hemlandsmyndighet. Kunden har också troligen bevisbördan gentemot sin skattemyndighet för att han inte mottagit en ränta utan att han endast ägt en aktiefond. För svenska fonder, som redan på grund av gällande skatteregler för fonder inte är konkurrenskraftiga, försvåras konkurrensen än mer av den svenska regleringen.

Ikraftträdandet

Beträffande ikraftträdandet föreslås att bestämmelserna ska tillämpas i medlemsstaterna från och med tredje kalenderåret efter det kalenderår då direktivet träder ikraft. Det viktiga för de svenska företag som ska följa reglerna är dock inte när direktivet träder i kraft utan när reglerna tar formen av svensk lag. Det är nämligen först när man vet när och hur den svenska implementeringen sker som det praktiska förberedelsearbetet kan starta. Därför anser föreningarna att det av direktivet bör framgå att reglerna ska börja tillämpas tidigast två år efter att den nationella implementeringen är klar.

Svenska Bankföreningen

Johan Hansing

Fondbolagens Förening

Eva Broms

Svenska Fondhandlareföreningen

Vigg Froedsson